

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลำไยจัดเป็นไม้ผลเขตกึ่งร้อนตระกูล Sapindaceae มีพืชร่วมตระกูลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยคือ เงาะ และลิ้นจี่ โดยข้อมูลล่าสุด เมื่อปี พ.ศ. 2556 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกลำไย 1,063,538 ไร่ พื้นที่ปลูกลำไยครึ่งหนึ่งของประเทศไทยอยู่ที่จังหวัด เชียงใหม่ ลำพูน ผลผลิตทั้งสองจังหวัดมีปริมาณถึง 507,100 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกกันมากคือ พันธุ์อีดอ พันธุ์เปี้ยวเขียว พันธุ์สีชมพู และพันธุ์แก้ว ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก

เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกลำไยทั้งประเทศตั้งแต่ปี 2552-2555 พบว่าพื้นที่ปลูกลำไยทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากพื้นที่ 1,044,359 ไร่ ในปี 2552 เพิ่มขึ้นเป็นพื้นที่ 1,063,538 ไร่ ในปี 2555 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) และเนื่องจากราคาผลผลิตลำไยที่ผลิตได้ในฤดูไม่พอใจให้เกษตรกรเพิ่มการลงทุนในการดูแลรักษา และสภาพอากาศที่แปรปรวนทำให้ลำไยให้ผลน้อย ผลผลิตลำไยไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถสนองความต้องการของตลาดได้ ข้อมูลล่าสุดจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ปลูกลำไยทั้งสิ้น 315,458 ไร่ เป็นพื้นที่ให้ผลผลิต 300,716 ไร่ จัดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ผลผลิตเฉลี่ย 989 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) โดยพื้นที่ปลูกลำไยของจังหวัดเชียงใหม่ที่สำคัญ คือ อำเภอจอมทอง อำเภอฮอด อำเภอพร้าว และอำเภอดอยเต่า ซึ่งลักษณะภูมิประเทศจะเป็นพื้นที่ดอน น้ำท่วมไม่ถึง ซึ่งพื้นที่กล่าวมานี้เป็นแหล่งที่มีการผลิตลำไยนอกฤดูที่สำคัญของจังหวัด ปัญหาที่เกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดูในพื้นที่ประสบปัญหา คือ การขาดสารโปแตสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยนอกฤดู จะมีการแตกใบอ่อนระหว่างหรือหลังการขาดสารโปแตสเซียมคลอไรด์ นอกจากนี้ยังมีการแทงช่อบาก่อนแล้วจึงออกดอกตามมา เป็นสาเหตุที่เปอร์เซ็นต์การออกดอกของลำไยลดลง ทำให้เกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดูประสบกับปัญหาในด้านของผลผลิตที่ลดลง เป็นสาเหตุให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรลดลงตามไปด้วย

ผู้วิจัยได้ทำการหาข้อมูลในด้านการผลิตลำไยนอกฤดูของ ต.บ้านตาล อ.สอด เพราะมีพื้นที่ปลูกจำนวน 7,166 ไร่ โดยร้อยละ 80 เป็นการผลิตลำไยนอกฤดู และให้ผลผลิตรวม 4,362,958 กิโลกรัม (สำนักงานเกษตรอำเภอสอด, 2554) เพราะเกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดูตำบลบ้านตาลส่วนมาก ประสบปัญหาในด้านการผลิตลำไยนอกฤดูดังที่กล่าวมาในข้างต้น ได้มีเกษตรกรบางรายนำเอาปุ๋ยโมโนโพแทสเซียมฟอสเฟต (0-52-34) มาใช้ร่วมกับสารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยนอกฤดู ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการผลิต และยังส่งเสริมให้เปอร์เซ็นต์การออกดอกของลำไยสูงเป็นที่น่าพอใจของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิชชุตา (2556) รายงานว่า การราดสารโพแทสเซียมคลอไรด์ทางดิน 15 กรัมต่อตารางเมตรร่วมกับการพ่นปุ๋ยทางใบ 0-52-34 เข้มข้น 1 เปอร์เซ็นต์ ผสมเอทธิฟอน 400 มิลลิกรัมต่อลิตรให้กับต้นลำไยในช่วงฤดูฝน สามารถชักนำให้ต้นลำไยออกดอกนอกฤดูได้เร็วกว่าการราดสาร โพแทสเซียมคลอไรด์ทางดิน อัตรา 15 กรัมต่อตารางเมตรเพียงอย่างเดียวถึง 7 วัน และมีเปอร์เซ็นต์การออกดอก ลักษณะช่อดอกล้วน และดอกสมบูรณ์เพศ รวมทั้งเปอร์เซ็นต์การติดผลดีที่สุด

แนวทางการผลิตลำไยนอกฤดูในวิธีการดังกล่าว เกิดขึ้นเพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดูนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวิธีการ ระบบการจัดการผลิตของตนเอง โดยที่เกษตรกรชาวสวนลำไยจำเป็นต้องหาความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตควบคู่ไปด้วย จึงจะทำให้สามารถบังคับให้ลำไยออกดอกนอกฤดูในเปอร์เซ็นต์ที่สูงและจำหน่ายผลผลิตลำไยได้ราคาดีกว่าลำไยในฤดูกาล ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามาวางแผนดูแลช่วยเหลือ และสนับสนุนการผลิตลำไยนอกฤดู โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดูที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และลดต้นทุนในการผลิตให้กับเกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดู และได้ผลผลิตลำไยนอกฤดูที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จำเป็นที่ต้องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตลำไยนอกฤดูของเกษตรกรตำบลบ้านตาล อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาส่งเสริมการผลิตลำไยนอกฤดูของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่และพื้นที่อื่น ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ เทคนิค วิธีการ ใช้โมโนโพแทสเซียมฟอสเฟตร่วมกับสารโพแทสเซียมคลอไรด์ผลิตลำไยนอกฤดูของเกษตรกรในตำบลบ้านตาล อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาวิธีการใช้โมโนโพแทสเซียมฟอสเฟตร่วมกับสารโพแทสเซียมคลอไรด์ผลิตลำไยนอกฤดูโดยวิธีการ ราดทางดิน ฉีดพ่นทางใบ และฉีดเข้ากิ่ง-ลำต้น
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้โมโนโพแทสเซียมฟอสเฟตร่วมกับสารโพแทสเซียมคลอไรด์ผลิตลำไยนอกฤดูของเกษตรกรตำบลบ้านตาล อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาในเรื่องการผลิตลำไยนอกฤดู ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขสำหรับผู้สนใจ
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานราชการหรือเอกชน ใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาส่งเสริมการผลิตลำไยนอกฤดูให้มีประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งเทคนิคและวิธีการในการผลิตลำไยนอกฤดูที่ให้ผลตอบแทนสำหรับเกษตรกรสูงสุด

4. สมมติฐานของการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการผลิตลำไยนอกฤดูมีความสัมพันธ์กับวิธีการผลิตลำไยนอกฤดู

5. ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษา วิธีการใช้โมโนโพแทสเซียมฟอสเฟตร่วมกับสารโพแทสเซียมคลอไรด์ผลิตลำไยนอกฤดูของเกษตรกรตำบลบ้านตาล อำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการโดยออกแบบสอบถาม และสอบถามเกษตรกรที่ผลิตลำไยนอกฤดู ในตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

6. นิยามศัพท์

การผลิตลำไยนอกฤดู หมายถึง การผลิตลำไยโดยวิธีกระตุ้นให้เกิดตาดอกจากการใช้สารในกลุ่มคลอไรด์ เพื่อให้ได้ผลผลิตออกนอกหรือเลื่อนฤดูการผลิตปกติของลำไย ซึ่งการผลิตลำไยนอกฤดูแบ่งออกเป็น เกษตรกรที่ใช้โมโนโพแทสเซียมฟอสเฟตร่วมกับสารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยนอกฤดูและเกษตรกรที่ไม่ใช้โมโนโพแทสเซียมฟอสเฟตร่วมกับสารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยนอกฤดู

วิธีการให้สารทางดิน โดยวิธีการผสมน้ำรด หมายถึง การละลายสารคลอไรด์ในน้ำให้หมดก่อนตามอัตราแนะนำแล้วจึงราดรอบๆ ทรงพุ่ม เป็นบริเวณกว้าง ประมาณ 50-100 เซนติเมตร เพื่อให้สารกระจายทั่วทรงพุ่มและป้องกันรากเสียหาย และทำการรดน้ำตาม เพื่อให้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ละลายให้มากที่สุด หลังจากนั้นรักษาความชื้นโดยให้น้ำทุก 3-5 วัน เพื่อให้รากดูดสารเข้าสู่ต้นลำไยให้มากที่สุด

วิธีการให้สารโดยการฉีดพ่นทางใบ หมายถึง การละลายสารคลอไรด์ในน้ำให้หมดก่อนตามอัตราที่แนะนำ แล้วจึงทำการฉีดพ่นด้วยเครื่องพ่นสารเคมีทั่วทรงพุ่มต้นลำไย หลังจากนั้นรักษาความชื้นโดยให้น้ำทุก 3-5 วัน เพื่อให้รากพืชดูดน้ำเข้าไปแล้วพาตัวสารขึ้นไปสู่ต้นลำไย

วิธีการให้สาร โดยการฉีดเข้ากิ่ง-ลำต้น หมายถึงการละลายสารคลอเรตในน้ำให้หมดก่อนตามอัตราแนะนำ แล้วจึงนำหลอดฉีดขนาด 50-60 ซีซี ฉีดสารละลายที่เตรียมไว้ฉีดเข้ากิ่ง-ลำต้นลำไยที่เตรียมไว้ หลังการฉีดสารเข้ากิ่ง - ลำต้นแล้ว ควรรดน้ำให้ชุ่มอยู่เสมอเพื่อให้รากพืชดูดน้ำเข้าไปแล้วพาตัวสารขึ้นไปสู่ใบของต้นลำไย

ความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการการผลิตลำไยนอกฤดู หมายถึง ความรู้ทางด้านการผลิต การตลาดลำไยนอกฤดู ที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับกระบวนการผลิตลำไยนอกฤดู ในรูปแบบต่างๆ เช่น จากการเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ จากการฝึกอบรม หรือประสบการณ์ของเกษตรกรในการผลิตลำไยนอกฤดู เป็นต้น

ช่วงเวลาในการจำหน่ายผลผลิตลำไยนอกฤดูหลังโรคสารโพแทสเซียมคลอเรต หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่เกษตรกรทำการจำหน่ายผลผลิตลำไยนอกฤดู หลังจากที่ดินลำไยออกดอกและติดผลนอกฤดู ในปี พ.ศ. 2557

การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง เกษตรกรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตลำไยนอกฤดู จากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน หอกระจายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารวิชาการ นิตยสารทางการเกษตร ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ โดยวัดจากความถี่ของการได้รับข่าวสาร

ความตระหนักผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกรับผิดชอบของเกษตรกรต่อการใช้สารกลุ่มคลอเรต และสารเคมีในกระบวนการผลิตทางเกษตรกรรมที่มีผลเสียต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ เช่น สภาพดิน แหล่งน้ำ ต้นลำไย และพืชชนิดอื่นๆ

การสนับสนุนด้านความรู้จากเจ้าหน้าที่ หมายถึง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การชี้แจงให้ความรู้การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและให้เทคโนโลยี การมีโอกาสให้คำปรึกษา ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยที่ดี และเหมาะสม รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลเกษตรกรจากการผลิตลำไยนอกฤดู

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved